

Список використаних джерел:

1. Арутюнова Н. Д. Дискурс // Лингвистический энциклопедический словарь. – М.: «Советская энциклопедия», 1990.
2. Клименко І. Теоретичні засади лінгвістичного аналізу політичного дискурсу / І. Клименко // Лінгвістичні студії: Збірник наукових праць Української преси. Вип. 19. – 2009.
3. Словник української мови // Академічний тлумачний словник [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sum.in.ua/>.
4. Le suffixe // Bibliothèque virtuelle [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.alloprof.qc.ca>
5. Schwischay В. La morphologie lexicale / В. Schwischay // Introduction à la lexicologie / В. Schwischay, 2001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.home.uni-osnabrueck.de/>
6. Tourev P. Le dictionnaire de politique / P. Tourev [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.toupie.org>

Панасенко Є.О.

випускник,

*Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка*

СЕМАНТИКА ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ОСОБОВИХ ЗАЙМЕННИКІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ У ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТАХ ТА ФОЛЬКЛОРИ

В англійській мові використання особових займенників у різноманітних літературних жанрах, родах мають свою специфіку, власні семантичні відтінки та особливості функціонування. Такі випадки необхідно пояснювати образністю мови, наприклад, коли автор намагається надати неживим предметам людських якостей – це називається персоніфікацією або уособленням, що є стилістичним прийомом, який використовується у текстах з певною метою і впливає на граматичні конструкції. Ще одним цікавим аспектом є вживання займенникових форм у фольклорних творах – у казках, легендах, прислів'ях, народних піснях, тощо.

Ціль наукової розвідки – окреслити використання особових займенників в англійській мові у поетичних текстах та фольклорних жанрах.

Граматичні правила не діють повною мірою у літературі, особливо це стосується поетичних текстів, оскільки лірика інакше репрезентує відношення між особистістю та оточуючим світом ніж прозових твір. Саме у ліриці виражається суб'єктивна модель сприйняття світу. У цьому процесі займенники визначають межу між зовнішнім та внутрішнім світом особистості. Так, займенник *she* у поезії вживається у відношенні до всього, що у свідомості носіїв англійської мови персоніфікується як жіночий рід. У творах країни уособлюються як жіночий рід, теж саме ми спостерігаємо стосовно міст, кораблів.

Автори використовують форму *she* стосовно неістот, щоб виразити своє захоплення чи повагу. Проте, у звичайній мові така заміна займенників є недопустимою, за правилом потрібно вживати форму *it* по відношенню до неістот.

Форма *thou* вважається застарілою у сучасній англійській мові і не використовується у прозових текстах, проте має місце їх використання у поетичних творах, старовинних сказаннях, поговірках та прислів'ях. Варто відмітити, що в таких випадках наявне використання усіх похідних форм від *thou* – *thee* (об'єктний відмінок), *thy*, *thine* (присвійний займенник), *thyself* (зворотній займенник).

Прикладом використання зазначених займенникових форм є поезії Персі Біші Шеллі:

*With **thy** clear keen joyance
Languor cannot be;
Shadow of annoyance
Never came near **thee**;
Thou lovest; but ne'er knew love's sad satiety [2].*

У зазначеному уривку ми спостерігаємо використання автором застарілих форм займенників. Які вже не використовувалися у звичайній мові, тай у прозових текстах. Шеллі використав архаїчні форми займенників з метою вираження піднесеного стилю.

З метою поетично піднесення, Роберт Бернс також вдається до використання різноманітних застарілих форм займенників, як в уривку, поданому нижче:

*As fair art **thou**, my bonnie lass,
So deep in luv am I;
And I will luv thee still, my dear,
Till a' the seas gang dry (A Red, Red Rose by Robert Burns) [2].*

Інший уривок також ілюструє використання таких займенникових форм:

*The flaunting flow'rs our gardens yield,
High shelt'ring woods and wa's maun shield;
But **thou**, beneath the random bield
O' clod or stane,
Adorns the histie stibble-field,
Unseen, alane.» (To A Mountain Daisy by Robert Burns) [2].*

У зазначених уривках автор звертається до квітів, використовує у зверненні застарілу форму *thou* з метою зближення з природою й для експресивності висловлення.

Крім того у поезії Бернса спостерігаються заміщення зворотних займенників на особові:

*I set **me** down and sigh*

А Вільям Блей використовує наступні займенники у своєму вірші:

*I heard an Angel singing
When the day was springing,
'Mercy, Pity, Peace
Is the world's release.*

*Thus **he** sung all day
Over the new mown hay,
Till the sun went down
And haycocks looked brown («I heard an angel» by William Blake) [2].*

У зазначеному уривку автор позначає янгола займенником *he*, хоча зазвичай його називають *it*. Проте, для надання чоловічих рис та якостей надприродній істоті, автор позначає його саме таким чином.

Варто проілюструвати використання займенників у поезії Люїс Керол. Автор у вірші «Човен під сонячним небом» виражається так:

*Still she haunts me, phantom wise,
Alice moving under skies
Never seen by waking eyes
(«Boat beneath the Sunny Sky» Lewis Carroll) [2].*

Зазначеним займенником автор називає човен з метою кращого поетичного звучання, надає уособлення неживому предмету.

Крім поетичних текстів, варто звернути увагу на фольклорні твори – казки, прислів'я та виявити характерні риси використання особових займенників у таких текстах.

Як відомо, народні англійські казки беруть свій початок від прадавніх мов, від предків, які були завойовниками Британського острова. Казки включають в себе кельтські корені, існує багато легенд та сказань від Скандинавії, мають спільні германські начала, норманські та римські риси, тому, варто пам'ятати, що англійські народні казки та прислів'я та й в цілому фольклор – це колективна свідомість, спільне культурне та ментальне підґрунтя, яке базується на первісних міфах та легендах, та які мають у своїй основі базові архетипові структури. Казки та легенди утворюють характерну систему, яка ґрунтується на символах та зображеннях, і мають спільну основу. В англійських казках та легендах чимало спільного з германською культурою: фольклорні образи (феї, ельфи, тролі, відьми, велетні, тварини, що розмовляють) та чарівні елементи.

Надання людських якостей персонажам у казках вимагає іншої моделі вживання займенників по відношенню до зазначених персонажів. Тобто, у казках тварини виконують соціальну функції людей і тому перебирають відповідну граматичну оболонку займенників на себе. Замість *it* використовуються повноправно займенники *he*, *she* та усі похідні форми від них – *him*, *her*, *his*, *himself*, *herself*. Крім того, такі форми вживаються по відношенню до явищ природи, які уособлюються у казках, як зими, весна (*she*), абстрактні поняття, як смерть (*he*). Смерть

в англійських фольклорних творах уособлюється як істота чоловічої статі і зображується переважно як чоловік, тому, стосовно персоніфікованої смерті використовується займенник *he*.

Наприклад, у казці «Маленька рожева троянда» використано форму *she*, коли йдеться про троянду. Таким чином, у казці персоніфікується (уособлюється) образ квітки, вона виступає живою істотою, яка вміє говорити, мислити, діяти й повністю перебирає функції живої людини. Це пов'язано з тим, що у казках неживі предмети, а також тварини й рослини наближені до ролі людини.

Once there was a little pink Rosebud, and she lived down in a little dark house under the ground [1].

Певні надприродні істоти також використовуються із визначеними займенниками, наприклад у розповіді «Кентервільський привид» використано займенник *he*, адресований привида.

When Mr. Hiram B. Otis, the American Minister, bought Canterville Chase, every one told him he was doing a very foolish thing, as there was no doubt at all that the place was haunted [1].

Тварини також уособлюються у казках, наприклад, у казці «Ворон та лисиця» для позначення тварин використовуються звичні для позначення осіб займенники 3-ї особи однини: *he* та *she*. До того ж, займенником жіночого роду позначається ворона, а чоловічого – лисиця.

*The Crow lifted up **her** head and began to caw **her** best, but the moment **she** opened **her** mouth the piece of cheese fell to the ground, only to be snapped up by Master Fox* [1].

У прислів'ях та крилатих висловах також використовуються інші форми займенників:

*Physician, **heal thyself**.*

*Know **thyself*** [1].

Як бачимо, у зазначених висловах використані старовинні форми зворотних займенників, які походять від давнини, проте залишилися нормою у малих формах фольклору.

Особливості вживання відмінкових форм займенників обумовлені характером суб'єкта. В основі родової категоризації лежить феноменологічне знання спостерігача, який розділяє світ на живе – *he*, важливе – *he/she*, та неважливе – *it*.

Отже, з'ясовано, що функціонування займенників у поетичних текстах та фольклорних жанрах досить сильно відрізняється від норм та

правил вживання займенників у прозових творах. Це пояснюється емоційністю, експресивністю та емпатичним забарвленням у поезії, коли автори намагаються таким чином передати власні емоції й для цього порушують певні граматичні канони й норми, що й спостерігається на практиці. У фольклорних творах було виявлено порушення граматичних правил вживання займенників. Це використання гендерних займенникових форм *he/she* стосовно неістот, явищ природи, рослин та тварин, що є некоректним з точки зору класичної граматики, де використовується займенникова форма *it* для позначення вище згаданих понять. Це пояснюється прагненням уособити неживі предмети, тварин та рослин, які перебирають на себе соціальні ролі людей.

Список використаних джерел:

1. English Fairy Tales [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ereading.club/bookreader.php/102770/Jacobs_English_Fairy_Tales.html – Назва з екрану.

2. English Poetry / Famous English Poems [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.poetrysoup.com/famous_poems/english_poetry.aspx – Назва з екрану.

Савчук А.Я.

аспірант,

*Львівський національний університет
імені Івана Франка*

СТРУКТУРА АРГУМЕНТАЦІЇ В НАУКОВО-КРИТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ДЕВІДА ЛОДЖА

У знаменитій «Риториці» Аристотель висловлює думку про те, що «виступ має дві частини, адже необхідно назвати предмет, про який йде мова, і довести його <...> Перша з цих двох частин є викладом, друга – способом переконання, так якщо б хто-небудь розділив її на частини, то перша виступила б завданням, а друга – його рішенням» [1, с. 99]. Слідом за Аристотелем, в структурі аргументації традиційно виділяють дві складові: тезу – висловлювання, що підлягає захисту, і аргументи, що